

บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน

THE ROLE OF THE VILLAGE HEADMAN IN SOLVING DRUG PROBLEMS

THUNG CHANG DISTRICT AREA, NAN

¹นพดล ศาลาคาม, ²โชติ บดีรัฐ และ ³ภาสกร ดอกจันทร์

¹Noppadon salakam, ²Chot Bodeerat and ³Phasakorn Dokchan

¹หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

¹Master of Public Administration Program

Public Administration Pibulsongkram Rajabhat University, Thailand

¹Corresponding Author's Email: salakam5462@gmail.com

Received:2024-04-19

Revised:2024-08-08

Accepted:2024-08-20

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน และเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหายาเสพติด รวมถึงอุปสรรคในการแก้ไขปัญหายาเสพติด งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ โดยศึกษากลุ่มประชากรประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในพื้นที่อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน จำนวน 208 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม SPSS และใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบแบบที การทดสอบแบบเอฟ และนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ผลวิจัยพบว่า การดำเนินการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.10$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด ยาเสพติด มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\mu = 4.27$) เมื่อพิจารณาข้อย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การให้ผู้เสพผู้ติดเข้าถึงบริการด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ เมื่อพิจารณาข้อย่อยที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ตั้งจุดตรวจ จุดสกัดในชุมชนเพื่อป้องปรามการกระทำความผิด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\mu = 3.88$) เมื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหายาเสพติดพบว่า อายุ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด และด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด อาชีพ มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 4 ด้าน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด

คำสำคัญ: บทบาท; กำนันผู้ใหญ่บ้าน; การแก้ไขปัญหายา; ยาเสพติด

Abstract

This research aims to study the drug rehabilitation efforts in Thung Chang District, Nan Province, and to compare individual factors with the roles of village headmen and sub-district headmen in addressing drug issues. Additionally, the study will examine the obstacles encountered in drug rehabilitation. This quantitative research will involve a population of 208 individuals, including village headmen, sub-district headmen, assistant village headmen, sub-district inspectors, district medical officers, and village health volunteers in Thung Chang District, Nan Province. The research instrument will be a questionnaire, and data will be analyzed using SPSS software. Statistical analyses will include frequency, percentage, standard deviation, t-test, F-test, and a significance level of .05.

The research found that overall, the implementation of drug prevention and control measures in Tung Chang District, Nan Province, is at a high level ($\mu = 4.10$). The area with the highest average score is the rehabilitation of drug users, with an average score of ($\mu = 4.27$). When considering the sub-items, the highest average score was found in providing drug users with access to quality and effective rehabilitation services. When considering the sub-item with the highest mean, it is the provision of quality and effective rehabilitation services to drug users and addicts. When considering the sub-item with the lowest mean, it is the establishment of checkpoints and roadblocks in communities to deter criminal activities, with a mean of ($\mu = 3.88$). A comparison of individual factors and the roles of village headmen and chieftains in addressing drug problems revealed that age was statistically significant at the .05 level in terms of both addressing drug users and addicts and preventing potential drug involvement. Occupation was statistically significant at the .05 level in all four aspects, and length of residence in the community was statistically significant at the .05 level in terms of addressing drug users and addicts.

Keywords; Role; Village Headman; Problem Solving; Narcotics

บทนำ

ยาเสพติดเป็นปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงทุกระดับ ตั้งแต่ระดับบุคคล ครอบครัว ชุมชน สังคม ประเทศชาติ และภูมิภาคทั่วโลก จัดอยู่ในปัญหาด้านความมั่นคงที่ต้องได้รับการแก้ไขในระดับสำคัญเร่งด่วน การแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ประสบความสำเร็จจะแก้ไขปัญหาดังกล่าวโดยอาศัยกลไกของรัฐแต่เพียงฝ่ายเดียวเป็นไปได้อย่าง ประชาชนในพื้นที่จึงถือเป็นกำลังสำคัญที่จะทำให้การแก้ไขปัญหายาเสพติดเกิดประสิทธิภาพและเกิดความยั่งยืน ดังนั้น การดำเนินกิจกรรมจึงเน้นการสร้างการมีส่วนร่วม

ในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด เพื่อต้องการลดผลกระทบที่เกิดจากปัญหายาเสพติดในสังคม สร้างความมั่นคง ปลอดภัย และลดความเดือดร้อนของประชาชนในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยมีกลไกการขับเคลื่อนในพื้นที่ ทุกระดับ ตั้งแต่จังหวัด อำเภอ ตำบล และหมู่บ้าน/ชุมชน

กำนันและผู้ใหญ่บ้าน เป็นบุคลากรที่มีความสำคัญในการปฏิบัติหน้าที่เป็น ผู้ปกครองดูแลราษฎรในตำบล หมู่บ้าน และเป็นผู้ช่วยเหลือนายอำเภอในการปฏิบัติงาน โดยเฉพาะการรักษาความสงบเรียบร้อยและความมั่นคงในพื้นที่ ตลอดจนการป้องกัน และระงับเหตุร้าย การรายงานเหตุการณ์ผิดปกติที่เกิดขึ้นในตำบล หมู่บ้าน และการดำเนินการรักษาความสงบและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของตำบล หมู่บ้าน ให้เป็นไปตามกฎหมายและป้องกันมิให้สถานการณ์ต่าง ๆ เกิดการลุกลามใหญ่โตขึ้น จึงเป็นภารกิจหลักของกำนัน และผู้ใหญ่บ้าน อีกทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ก็เป็นบทบาทหน้าที่หลักสำคัญอย่างหนึ่งของ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน เพราะหน่วยงานราชการเจ้าหน้าที่ตำรวจ ฝ่ายปกครอง อย่างเดียวไม่สามารถแก้ไขปัญหายาเสพติดได้ กำนันและผู้ใหญ่บ้าน จึงมีหน้าที่ติดตามสอดส่องความเคลื่อนไหวของรายงานปัญหาสถานการณ์ยาเสพติดในหมู่บ้าน ให้กับหน่วยงานต้นสังกัดที่ว่ากรมตำรวจได้รับทราบ เพื่อหาทางป้องกันและแก้ไข อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน มีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดเพิ่มขึ้นด้านพื้นที่ชายแดนภาคเหนือที่เป็นพื้นที่นำเข้าหลัก (Office of the Narcotics Control Board, 2020) ศูนย์อำนวยการป้องกันปราบปรามยาเสพติดตำรวจภูธรจังหวัดน่าน รายงานผลการปราบปรามยาเสพติดให้โทษ ในเดือนกรกฎาคม 2566 มีทั้งสิ้น 195 คดี จำนวนผู้กระทำความผิด 194 คน ปริมาณยาเสพติดให้โทษที่ตรวจยึดได้ ยาบ้า 3,6943 เม็ด ยาไอซ์ 2.16 กรัม ผลการปราบปรามยาเสพติดให้โทษ ปีงบประมาณ 2566 จำนวน 2,539 คดี ผู้ต้องหา 2,486 คน ปริมาณยาเสพติดให้โทษที่ตรวจยึดได้ปีงบประมาณ 2566 จับของกลาง ได้เป็น ยาบ้า 1,191,925 เม็ด ไอซ์ 7.82 กรัม ผิ่น/มูลฝิ่น 405.19 กรัม สารระเหย(กาว) 3 กระป๋อง โดยการสกัดกั้นการลักลอบลำเลียง ยาเสพติด ณ ด่านตรวจ/จุดตรวจ 5 ด่าน จับกุม 109 คดี 109 คน ได้ของกลาง 1,885 เม็ด (Nan Provincial Public Relations Office, 2023)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวในข้างต้นผู้วิจัยเลือกพื้นที่อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน เพราะเป็นพื้นที่อยู่ติดกับชายแดน สปป.ลาว และมีการลักลอบนำยาเสพติดเข้ามายังในพื้นที่อยู่บ่อยครั้ง จึงสนใจที่จะศึกษา บทบาท กำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน เพื่อเสนอแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด ให้แก่กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ในพื้นที่อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ให้มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์ต่อชุมชนและประชาชนในพื้นที่ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการดำเนินงาน ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน
2. เพื่อเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน

3. เพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรคในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ อำเภอดงช้าง จังหวัดน่าน

วิธีดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาด้านเนื้อหาเอกสารแนวคิดทฤษฎี (Documentary Study)

การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ อำเภอดงช้าง จังหวัดน่าน ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้า ในเรื่องแนวคิดและทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้ 1. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน 2. แนวคิดในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด 3. แผนปฏิบัติการด้านการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด 4. บริบทอำเภอดงช้าง จังหวัดน่าน 5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง 6. กรอบแนวคิดการวิจัย

1. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน

ในหัวข้อนี้ เป็นการกล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของกำนันผู้ใหญ่บ้าน ซึ่งผู้วิจัยได้ทำการศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ความหมายของบทบาท ความหมายและคำนิยามของบทบาท ได้มีนักวิชาการหลาย ๆ ท่านได้ให้ความหมายของไว้ที่น่าสนใจ ดังนี้

Chansiri (2010) ให้ความหมายบทบาท หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ หรือการแสดงออกตามความคิดหรือความคาดหวังของบุคคลที่มีต่อองค์กรหรือ เมื่ออยู่ภายใต้สถานการณ์ทางสังคมอย่างใดอย่างหนึ่งตามสิทธิหน้าที่และสถานภาพ ที่สังคมกำหนดให้ ตามการรับรู้ของสมาชิกและ สังคมนั้น ๆ

Sangrungs (2011) ให้ความหมายบทบาท หมายถึง พฤติกรรมที่จะต้อง ปฏิบัติตามโดยถูกกำหนดด้วยตำแหน่ง ให้บุคคลต้องกระทำตามสิทธิ อำนาจหน้าที่ ที่ดำรงอยู่ ซึ่งพฤติกรรมที่จะต้องปฏิบัติจะมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับสถานภาพของแต่ละ บุคคลและชนิดของสังคมนั้น

Champirun (2011) ให้ความหมายบทบาท หมายถึง การกระทำหรือพฤติกรรมที่ถูกกำหนดหรือที่ ถูกคาดหวังจากสังคมและเมื่อบุคคลใด ๆ ก็ตามประพฤติปฏิบัติออกนอกกลุ่มนอกทางจากที่สังคมกำหนดหรือคาดหวังจากบุคคลนั้น ๆ ก็หมายถึงว่าอาจถูกเปลี่ยนตัวหรือไม่ให้แสดงบทบาทนั้นอีกเลย เพราะไม่ปฏิบัติตาม บทบาทที่สังคมกำหนดหรืออาจเป็นเพราะการแสดงบทบาทไม่ตรงตามสถานภาพ ของตนเองนั้นนำมาซึ่ง ปัญหาให้กับตนเองครอบครัวและสังคมนั้นเอง

1.2 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาท (Role Theory)

Suthilertarun (2004) ได้สรุปเกี่ยวกับทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับบทบาท ดังนี้

1. ทฤษฎีของ Linton (Ralph Linton's Role Theory) กล่าวว่าบทบาท หมายถึง ตำแหน่งหรือ สถานภาพเป็นตัวกำหนดบทบาทเช่น บุคคลที่มีตำแหน่งเป็นครูต้อง แสดงพฤติกรรมเป็นตัวอย่างแก่ลูกศิษย์

2. ทฤษฎีของ Homan (Homan's Role Theory) กล่าวว่าบทบาทของบุคคลจะเปลี่ยนแปลง บทบาทไปตามตำแหน่งเสมอ เช่น ตอนกลางวันแสดงบทบาทสอนหนังสือ เพราะตำแหน่งเป็นครูตอนเย็น แสดงบทบาทเรียนหนังสือ เพราะมีตำแหน่งเป็นนิสิตภาค สมทบด้วย

3. ทฤษฎีของ Parson (Parson's Role Theory) กล่าวว่าบทบาทเป็น ความสำคัญระหว่างมนุษย์ในสังคม ทำให้มนุษย์ต้องเพิ่มบทบาทของตน เช่น บุคคลที่มีเพื่อนมากก็ต้องแสดงบทบาทมาก

จากทฤษฎีดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า การแสดงพฤติกรรมหรือการกระทำของแต่ละบุคคลขึ้นอยู่กับสิทธิหน้าที่ทางสังคมที่ตนเองดำรงตำแหน่งหรือรับผิดชอบอยู่ ซึ่งเป็นข้อตกลงของสถาบันต่าง ๆ ในสังคม บทบาทจะเปลี่ยนแปลงไปเสมอ ขึ้นอยู่กับ ตำแหน่งที่บุคคลนั้นดำรงอยู่

ขั้นตอนที่ 2 การศึกษาในภาคสนาม (Field Study)

การวิจัยเรื่อง “บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาเสียดินพื้นที่ อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์” ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยและขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้ 1. ประชากร 2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 3. ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ 4. การเก็บรวบรวมข้อมูล 5. การวิเคราะห์ข้อมูล 6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ขั้นตอนที่ 3 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants)

การศึกษครั้งนี้ได้แก่คณะกรรมการหมู่บ้าน ประกอบด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในพื้นที่อำเภอลำดวน จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 208 คน โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลกับประชากรทั้งหมด ดังตารางที่ 1 (Thung Chang District Registration Office, 2022)

ลำดับ	ตำบล	กำนัน	ผู้ใหญ่บ้าน	ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	สารวัตรกำนัน	แพทย์ประจำตำบล	อสม.	รวม
1	ตำบลลำดวน	1	6	21	2	1	6	37
2	ตำบลลำดวน	1	13	42	2	1	13	72
3	ตำบลลำดวน	1	10	33	2	1	10	57
4	ตำบลลำดวน	1	7	24	2	1	7	42
รวม								208

ตาราง 1 ประชากร

ขั้นตอนที่ 4 เครื่องมือและวิธีการที่ใช้ในการศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม (Questionnaires) ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรมแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ตำแหน่ง อาชีพหลัก รายได้ของครอบครัว ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดพื้นที่ อำเภอดงช้าง จังหวัดน่าน โดยผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามออกเป็น 4 ด้านได้แก่ 1. ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด 2. ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด 3. ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด 4. ด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน

ทั้งนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการแจกแบบสอบถาม จำนวน 208 ชุด ในวันประชุมกำนันผู้ใหญ่บ้าน ณ หอประชุมใหญ่ อำเภอดงช้าง จังหวัดน่าน

ขั้นตอนที่ 5 การรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยนำหนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บข้อมูลวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม ถึงนายอำเภอดงช้าง จังหวัดน่าน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลจากคณะกรรมการหมู่บ้าน ประกอบด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในพื้นที่อำเภอดงช้าง จังหวัดน่าน จำนวน 208 คน

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กับคณะกรรมการหมู่บ้าน ประกอบด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในพื้นที่อำเภอดงช้าง จังหวัดน่าน จำนวน 208 คน พร้อมทั้งชี้แจงรายละเอียดความมุ่งหมายของการออกแบบสอบถาม แล้วทำการเรียกเก็บทันทีเมื่อเสร็จสิ้นการทำแบบสอบถาม

3. ตรวจสอบความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อนำแบบสอบถามไปประมวลผล และวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

ขั้นตอนที่ 6 การวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ปัจจัยส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ข้อมูลเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ตำแหน่ง อาชีพหลัก รายได้ของครอบครัว ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) คือ นำมาแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดพื้นที่ อำเภอดงช้าง จังหวัดน่าน โดยผู้วิจัยกำหนดให้ผู้ตอบแบบสอบถามออกเป็น 4 ด้านได้แก่ 1. ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด 2. ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด 3. ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด 4. ด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน วิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ขั้นตอนที่ 7 สรุปผลการศึกษาวิจัย และ การนำเสนอผลการศึกษาวิจัย (Presentation of the Research Results)

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ตามลำดับขั้นตอน แยกออกเป็น 4 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาเสพติดพื้นที่ อำเภอร่องช้าง จังหวัดน่าน

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาเสพติดพื้นที่ อำเภอร่องช้าง จังหวัดน่าน เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาเสพติดพื้นที่ อำเภอร่องช้าง จังหวัดน่าน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์คุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า ประชากร กำนันผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอร่องช้าง จังหวัดน่าน มีจำนวน 208 คน ส่วนใหญ่ เป็นเพศชาย จำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 66.70 เพศหญิง จำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 33.70 มีอายุระหว่าง 50-59 ปี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 48.10 รองลงมาอายุ 40-49 ปี ขึ้นไป จำนวน 71 คน คิดเป็นร้อยละ 34.10 มีการศึกษาในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 118 คน คิดเป็นคิดเป็นร้อยละ 56.70 รองลงมามีการศึกษาในระดับ ปวช/ปวส จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 19.20 มีสถานภาพสมรสจำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 76.40 รองลงมา มีสถานภาพโสด จำนวน 33 คนคิดเป็นร้อยละ 15.90 มีตำแหน่งเป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 57.70 รองลงมา มีตำแหน่งเป็นกำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 19.20 มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 81.20 รองลงมาอาชีพรับจ้างทั่วไปจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 8.70 มีรายได้ต่อเดือน น้อยกว่า 10,000 บาท จำนวน 93 คนคิดเป็นร้อยละ 44.80 รองลงมา มีรายได้ 10,000 - 15,000 บาท จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 38.90 มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 30 ปีขึ้นไป จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 77.80 รองลงมา มีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 21 - 30 ปี จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 9.60 มีระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 2 - 5 ปี จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 42.80 และมีระยะเวลาดำรงตำแหน่ง 6 - 10 ปี จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 25.50

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาเสพติดพื้นที่ อำเภอร่องช้าง จังหวัดน่าน ผลการวิเคราะห์บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาเสพติดพื้นที่ อำเภอร่องช้าง จังหวัดน่าน จำนวน 4 ด้านประกอบไปด้วยด้านการแก้ไขปัญหาผู้เสพผู้ติดยาเสพติด ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหาเสพติด ด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน พบว่า บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาเสพติดพื้นที่ อำเภอร่องช้าง จังหวัดน่าน ด้านการแก้ไขปัญหาผู้เสพผู้ติดยาเสพติดโดยภาพรวมอยู่ในระดับ มาก มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ $\mu = 4.27$ เมื่อพิจารณารายข้อ พบว่า มีบทบาทในระดับ มาก ทุกข้อโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การให้ผู้เสพผู้ติดยาเข้าถึงบริการด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ $\mu = 4.34$ ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ กำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีการสำรวจชุมชน และจัดทำแผนเพื่อป้องกันปัญหาเสพติด โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ $\mu = 4.13$

ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาเสพติดพื้นที่ อำเภอร่องช้าง จังหวัดน่าน ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไข

ปัญหาเยาเสพติดพื้นที่อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่านเมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส ตำแหน่ง อาชีพหลักรายได้ของครอบครัว ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ระยะเวลาดำรงตำแหน่ง เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามด้านเพศ โดยใช้ค่า t-test ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 พบว่าบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาเยาเสพติดพื้นที่อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ทั้งในภาพรวม และรายด้าน ทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาเยาเสพติดพื้นที่ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ข้อเสนอแนะบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาเยาเสพติดพื้นที่อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน พบว่า ในจำนวนประชากรทั้งสิ้น 208 คนมีผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาเยาเสพติดพื้นที่ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ตอบแบบสอบถามปลายเปิดจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 34.62 ไม่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด 136 คน คิดเป็นร้อยละ 65.38

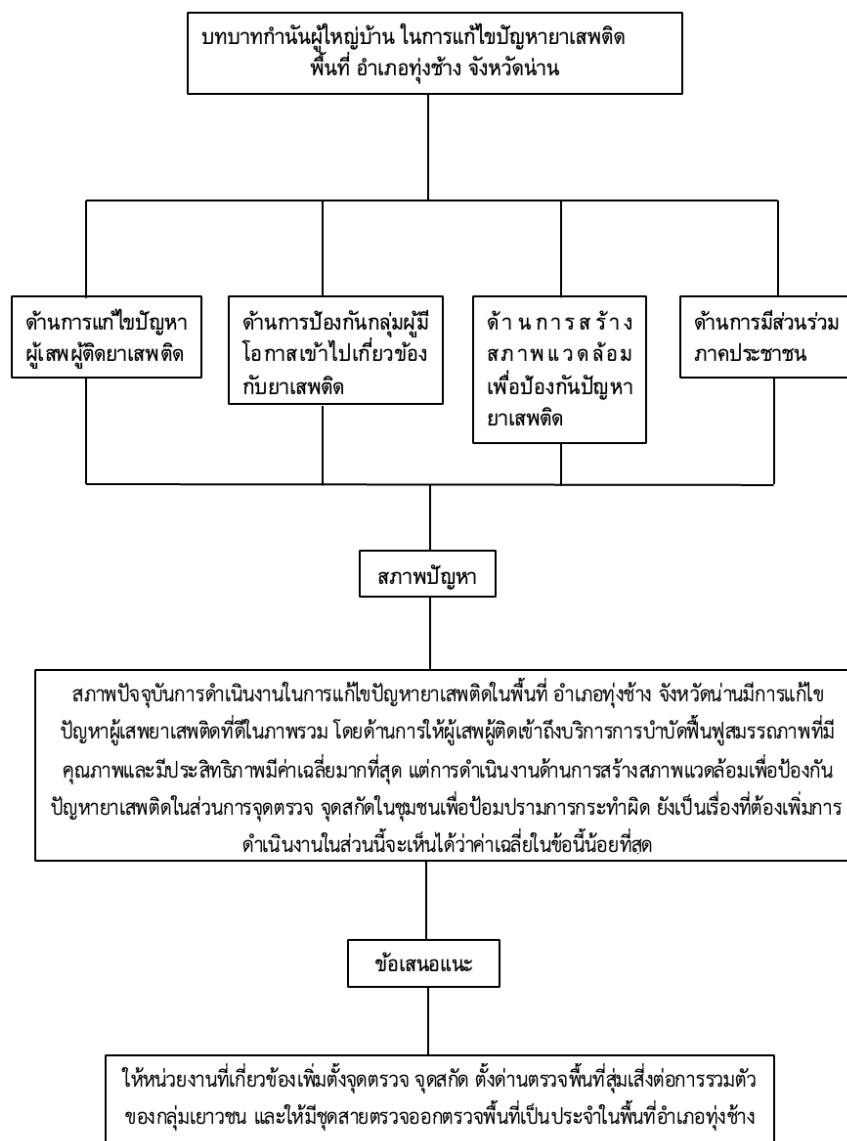
การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหาเยาเสพติดพื้นที่ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน สามารถสรุปเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ 5 ประเด็นได้ดังนี้

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีมาตรการควบคุมและกำกับดูแลเรื่องน้ำกระท่อมในกลุ่มเยาวชน เนื่องจากเป็นสาเหตุในการจับกลุ่มมั่วสุม และเป็นสิ่งที่จะนำไปสู่สิ่งเสพติดอื่นๆต่อไป
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณายกเลิกกฎหมายเสรี เนื่องเป็นจุดเริ่มต้นของการใช้สารเสพติดในกลุ่มเยาวชน และเป็นสิ่งที่จะนำไปสู่สิ่งเสพติดอื่นๆต่อไป
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตั้งจุดตรวจ จุดสกัดตามพื้นที่ที่เสี่ยงต่อการรวมตัวของกลุ่มกลุ่มวัยรุ่น และให้มีชุดสายตรวจออกตรวจพื้นที่เป็นประจำอย่างต่อเนื่อง
4. เนื่องจากพื้นที่อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน เป็นพื้นที่การเกษตรเป็นส่วนมากจึงยากที่ผู้นำชุมชนจะเข้าไปตรวจสอบแหล่งมั่วสุมในพื้นที่การเกษตร อยากรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ร่วมกันจัดชุดเฉพาะกิจร่วมเข้าตรวจสอบแหล่งมั่วสุมในพื้นที่เกษตร
5. รัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหาเยาเสพติดในระดับชุมชนอย่างต่อเนื่อง

องค์ความรู้ใหม่

ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า สภาพปัจจุบันการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาเยาเสพติดในพื้นที่ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่านมีการแก้ไขปัญหายุสเยาเสพติดที่ดีในภาพรวม โดยด้านการให้ผู้เสพผู้ติดเข้าถึงบริการการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด แต่การดำเนินงานด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหาเยาเสพติดในส่วนการจุดตรวจ จุดสกัดในชุมชนเพื่อป้อมปรามการกระทำผิด ยังเป็นเรื่องที่ต้องเพิ่มการดำเนินงานในส่วนนี้จะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยในข้อนี้้น้อยที่สุดจากผลการวิจัยสอดคล้องกับคำถามปลายเปิดที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบอยากรให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพิ่มตั้ง

จุดตรวจ จุดสกัด ตั้งด่านตรวจพื้นที่เสี่ยงต่อการรวมตัวของกลุ่มเยาวชน และให้มีชุดสายตรวจออกตรวจพื้นที่เป็นประจำในพื้นที่อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ดังแผนภาพที่ 1

แผนภาพที่ 1 องค์ความรู้จากการวิจัย

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พบว่า บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหายาเสพติด
พื้นที่ อำเภอทุ่งช้าง การดำเนินการในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ในภาพรวม
อยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.10$) โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด
มีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ ($\mu = 4.27$) เมื่อพิจารณาข้อย่อยที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ซึ่งการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าสภาพปัจจุบัน
การดำเนินงานในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่านมีการแก้ไขปัญหายาเสพติด
ที่ดีในภาพรวม โดยด้านการให้ผู้เสพติดเข้าถึงบริการการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีคุณภาพและมี

ประสิทธิภาพมีค่าเฉลี่ยมากที่สุด แต่การดำเนินงานด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติดในส่วนการจุดตรวจ จุดสกัดในชุมชนเพื่อป้องปรามการกระทำผิด ยังเป็นเรื่องที่ต้องเพิ่มการดำเนินงานในส่วนนี้จะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยในข้อนี้น้อยที่สุด จากผลการวิจัยสอดคล้องกับคำถามปลายเปิดที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบอยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพิ่มตั้งจุดตรวจ จุดสกัด ตั้งด่านตรวจพื้นที่เสี่ยงต่อการรวมตัวของกลุ่มเยาวชนและให้มีชุดสายตรวจออกตรวจพื้นที่เป็นประจำ

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Trinawong (2020) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการป้องกันยาเสพติด กรณีศึกษาตำบลวังหามแห อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง พบว่ากำนัน ผู้ใหญ่บ้านมีความต้องการให้มีการบูรณาการร่วมกันของหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการรักษาความสงบเรียบร้อย กับ ผู้นำชุมชนในพื้นที่ เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการร่วมกันในการป้องกันยาเสพติดตามมาตรการที่ภาครัฐกำหนดพร้อมกับเมื่อพบผู้กระทำผิดหรือได้รับเบาะแสผู้กระทำเกี่ยวกับยาเสพติดต้องมีการดำเนินการอย่างรวดเร็วตามที่กฎหมายกำหนดอย่างรวดเร็ว ทันต่อสถานการณ์ และควรที่จะลงพื้นที่ ตรวจตระเวนพื้นที่อย่างสม่ำเสมอเพื่อเป็นการสร้างความตื่นตัว และตระหนักว่าเจ้าหน้าที่รัฐได้มีการสอดส่องดูแลและการกระทำผิดอยู่ตลอดเวลา ซึ่งการกระทำของเจ้าหน้าที่ภาครัฐดังกล่าวส่งผลให้ประชาชนที่อยู่เกี่ยวกับยาเสพติดเกิดความหวาดระแวงไม่สามารถทำผิดกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติดได้อย่างที่ต้องการเป็นเหตุให้ปัญหาจากยาเสพติดในพื้นที่ได้เบาบางลงและประชาชนมีโอกาที่จะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดลดลง เนื่องด้วยการป้องกันยาเสพติดในระดับพื้นที่นั้นต้องอาศัยความต่อเนื่องในการ ดำเนินกิจกรรมป้องกันยาเสพติด ถ้าการดำเนินกิจกรรมป้องกันยาเสพติดเกิดการขาดช่วงก็จะส่งผลให้ประชาชนบางส่วนมีโอกาสที่จะถูกชักชวนและใช้ช่องว่างนั้น ๆ เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับยาเสพติดได้

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 พบว่า บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง ปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ อำเภอลำปาง จังหวัดลำปาง เมื่อจำแนกตามคุณลักษณะส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถามพบว่า

2.1 ด้านอายุ ในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ด้าน คือ 1. ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด และ 2. ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด

2.2 ด้านอาชีพ ในภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด 2. ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด 3. ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติดและ 4. ด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน

2.3 ด้านระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน ในภาพรวมไม่มีความแตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้านคือ ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติด

ผลวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่า อายุของคณะกรรมการหมู่บ้าน ซึ่งประกอบด้วยกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน สารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ในพื้นที่อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน มีผลในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ในด้านการแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติดและด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ก็อาจเป็นเพราะความอาวุโสของคณะกรรมการหมู่บ้านที่สามารถควบคุมหรือว่ากล่าวตักเตือนคนในชุมชนได้โดยจะเห็นได้ว่าค่าเฉลี่ยอายุของคณะกรรมการหมู่บ้านมีอายุระหว่าง 50 – 59 ปี ร้อยละ 48.10 ก็ถือว่าเป็นผู้อาวุโสในชุมชน ในส่วนของอาชีพที่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านการแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติด 2. ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด 3. ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันปัญหาเสพติดและ 4. ด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน ก็เป็นเพราะว่าคณะกรรมการหมู่บ้านส่วนมากมีอาชีพเกษตรกร ถึงร้อยละ 81.20 ของจำนวนคณะกรรมการหมู่บ้าน โดยเป็นกลุ่มคนจำนวนมากที่ใกล้ชิดกับคนในวัยแรงงานและอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพหลักในพื้นที่ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน จึงทำให้คณะกรรมการหมู่บ้านที่มีอาชีพเกษตรมีนัยสำคัญในการแก้ไขปัญหาเสพติดในทุกๆด้านที่กล่าวมา สำหรับระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนของคณะกรรมการหมู่บ้านมีบทบาทการแก้ไขปัญหาเสพติดด้านการแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติด หากพิจารณาจะพบว่าคณะกรรมการหมู่บ้านมีระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน 30 ปีขึ้นไป ร้อยละ 77.80 ซึ่งเป็นกลุ่มคนจำนวนมากที่อาศัยมานานกว่า 30 ปีจึงมีนัยสำคัญในการแก้ไขปัญหาผู้เสพยาเสพติดเนื่องจากเป็นผู้ที่อยู่อาศัยอยู่ในชุมชนมานาน จึงสรุปได้ว่าปัจจัยส่วนบุคคลกับบทบาทกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน นั้นเป็นคณะกรรมการที่อาศัยอยู่ในชุมชนมา 30 ปี โดยมีอายุ 50 – 59 ปี และมีอาชีพเกษตรกร มีนัยสำคัญต่อการแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Mukdamuang (2020) ได้ทำการศึกษา บทบาทกำนัน ผู้ใหญ่บ้านที่มีต่อประสิทธิผลตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม จากผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า กำนันผู้ใหญ่บ้านมีบทบาทสำคัญในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติด โดยเฉพาะบทบาทด้านการป้องกัน ซึ่งมีอิทธิพลสูงที่สุดก็เป็นบทบาทหน้าที่หลักสำคัญอย่างหนึ่งของกำนันผู้ใหญ่บ้าน เพราะลำพังหน่วยงานราชการ เจ้าหน้าที่ตำรวจ ฝ่ายปกครอง อย่างเดียวคงไม่สามารถแก้ไขปัญหาเสพติดได้กำนันผู้ใหญ่บ้านจึงมีหน้าที่ติดตาม สอดส่องความเคลื่อนไหว คอยรายงานปัญหาสถานการณ์ยาเสพติดในหมู่บ้านให้กับหน่วยงานต้นสังกัดที่ว่าการอำเภอได้รับทราบเพื่อหาทางป้องกันและแก้ไข ซึ่งเมื่อกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างเข้มแข็งย่อมจะส่งผลให้การดำเนินงานตามนโยบายด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดในพื้นที่อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม ประสบผลสำเร็จ มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เกิดประโยชน์ต่อองค์กรและประชาชนสามารถแก้ไขปัญหาและพัฒนากระบวนการบริหารจัดการในการปฏิบัติงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดให้มีความเหมาะสมและเกิดประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส่วนบทบาทด้านการปราบปราม ซึ่งเป็นบทบาทที่มีอิทธิพลต่ำที่สุด อาจเป็นเพราะว่า บทบาทด้านนี้ เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นส่วนใหญ่ กำนันผู้ใหญ่บ้านไม่ได้มีอำนาจหน้าที่ในการปราบปรามยาเสพติด เป็นแต่เพียงผู้ช่วยของนายอำเภอ ปลัดอำเภอ

ในการแจ้งเบาะแส แจ้งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชนให้กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ที่ว่าการอำเภอ สถานีตำรวจในพื้นที่

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ข้อที่ 3 พบว่า บทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ปัญหาอุปสรรคในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน ในด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน มีค่าเฉลี่ยไม่สูงมากนักเมื่อพิจารณารายข้อจะเห็นได้ว่า ข้อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตาม และประเมินผลในการแก้ไขปัญหายาเสพติด มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดอยู่ที่ ($\mu = 3.88$) และในด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด เมื่อพิจารณารายข้อจะพบว่าข้อการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มผู้ใหญ่และวัยแรงงาน มีค่าเฉลี่ยน้อยสุดอยู่ที่ ($\mu = 3.88$) และจากข้อเสนอแนะในคำถามปลายเปิดเนื่องจากพื้นที่อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่านเป็นพื้นที่การเกษตรเป็นส่วนมากจึงยากที่ผู้นำชุมชนจะเข้าไปตรวจสอบแหล่งมั่วสุมในพื้นที่การเกษตร ยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ร่วมกันจัดชุดเฉพาะกิจร่วมเข้าตรวจสอบแหล่งมั่วสุมในพื้นที่เกษตร ส่วนด้านงบประมาณรัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับชุมชนอย่างต่อเนื่อง และยังมีปัญหาเรื่องน้ำกระท่อมและกัญชาเป็นสาเหตุหลักในการรวมตัวของกลุ่มวัยรุ่น

ผลการวิจัยนี้ชี้ให้เห็นว่าปัญหาอุปสรรคในการแก้ไขปัญหายาเสพติดของกำนันผู้ใหญ่บ้านในพื้นที่ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน นั้นด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามและประเมินผลในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน และการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มผู้ใหญ่และวัยแรงงานนั้นกระทำได้อย่างสอดคล้องกับข้อเสนอแนะคำถามปลายเปิดเนื่องจากอำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน เป็นพื้นที่การเกษตรเป็นส่วนมากการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มผู้ใหญ่และวัยแรงงาน จึงกระทำได้อย่างยากเนื่องจากคนกลุ่มนี้อาศัยอยู่ในพื้นที่การเกษตรจึงยากจะเข้าถึง และปัญหาน้ำกระท่อมยังขาดการควบคุมจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและยังเป็นสาเหตุหลักๆ ในการรวมตัวกันของกลุ่มวัยรุ่นอีกทั้งยังเป็นต้นเหตุให้นำไปสู่การใช้สารเสพติดอื่นๆต่อไป และปัญหากัญชาจะเห็นได้ว่าจากคำถามปลายเปิดมีผู้ตอบแบบสอบถามเสนอข้อมูลเกี่ยวกับกัญชาเนื่องจากการใช้กัญชาอย่างแพร่หลายและใช้ผิดวิธีจึงยากให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณายกเลิกกัญชาเสรีเนื่องจากกัญชาก็เป็นสาเหตุให้นำไปสู่การใช้สารเสพติดอื่นๆ

ผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Trinawong (2020) ได้ทำการศึกษาการมีส่วนร่วมของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ในการป้องกันยาเสพติด กรณีศึกษาตำบลวังหามแห อำเภอขามเฒ่า จังหวัดกำแพงเพชร จากการที่กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการป้องกันยาเสพติด พบว่ามีปัญหาและอุปสรรคอยู่หลากหลายสาเหตุที่ล้วนแต่เป็นสาเหตุให้การดำเนินกิจกรรมในการป้องกันยาเสพติดของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน เป็นไปด้วยความยากลำบากมากยิ่งขึ้น โดยปัญหาหรืออุปสรรคนั้นเกิดขึ้นนั้นเป็นปัญหาเชิงพื้นที่ คือ ลักษณะสภาพแวดล้อมของแต่ละพื้นที่ ที่ส่งให้การดำเนินกิจกรรมการป้องกันยาเสพติดของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ยากยิ่งขึ้น เช่น พื้นที่มีช่องทางเข้าออกหลายช่องทางทำให้ยากต่อการสกัดกั้นพื้นที่ไม่ให้ ยาเสพติดเข้ามาแพร่ระบาด และปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดจากนโยบายสาธารณะ คือ เป็นสิ่งที่รัฐบาลเลือกที่จะกระทำหรือไม่กระทำซึ่งอาจจะส่งผลกระทบต่อทั้งทางบวกและทางลบ ซึ่งจากการศึกษาครั้งนี้พบว่าการศึกษาที่ภาครัฐได้กำหนดให้มี

การปรับแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับยาเสพติด ส่งผลต่อทัศนคติของกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ว่าเป็นอุปสรรคต่อการป้องกันยาเสพติด เช่นการปรับแก้กฎหมายที่ส่งผลให้พืชกัญชาไม่เป็นยาเสพติด ส่งผลให้ประชาชนในพื้นที่มีตัวเลือกในการเลือกเสฟสิ่งมีนเมาที่มีผลต่อทางระบบประสาทเมื่อใช้พืชกัญชาเป็นจำนวนมากอย่างต่อเนื่องก็จะมีผลต่อระบบประสาทจนกลายเป็นการเพิ่มปริมาณงานของชุมชนที่ต้องเฝ้าระวังคนกลุ่มนี้เป็นพิเศษเพราะในระยะยาวคนกลุ่มนี้อาจจะไม่สามารถควบคุมสติของตัวเองได้อย่างสมบูรณ์และอาจจะทำอะไรที่ไม่คาดคิดสำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหายาเสพติด

สรุป

จากการศึกษาประชากรทั้งสิ้น 208 คนมีผู้ตอบแบบสอบถามปลายเปิด การแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดพื้นที่ อำเภอร่องช้าง จังหวัดน่าน ตอบแบบสอบถามปลายเปิดจำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 34.62 ไม่ตอบแบบสอบถามปลายเปิด 136 คน คิดเป็นร้อยละ 65.38 ทำให้พบข้อค้นพบที่สำคัญของการแสดงความคิดเห็นและข้อเสนอแนะบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดพื้นที่ อำเภอร่องช้าง จังหวัดน่าน กล่าวคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีมาตรการควบคุมและกำกับดูแลเรื่องน้ำกระท่อมในกลุ่มเยาวชน เนื่องจากเป็นสาเหตุในการจับกลุ่มมั่วสุม และเป็นสิ่งที่จะนำไปสู่สิ่งเสพติดอื่น ๆ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พิจารณายกเลิกกัญชาเสรี เนื่องจากเป็นจุดเริ่มต้นของการใช้สารเสพติดในกลุ่มเยาวชน การตั้งจุดตรวจ จุดสกัดตามพื้นที่ที่สุ่มเสี่ยงต่อการรวมตัวของกลุ่มวัยรุ่น และให้มีชุดสายตรวจออกตรวจพื้นที่เป็นประจำ เนื่องจากพื้นที่อำเภอร่องช้าง จังหวัดน่าน เป็นพื้นที่การเกษตรเป็นส่วนมาก จึงยากที่ผู้นำชุมชนจะเข้าไปตรวจสอบแหล่งมั่วสุมในพื้นที่การเกษตร ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ร่วมกันจัดชุดเฉพาะกิจร่วมเข้าตรวจสอบแหล่งมั่วสุมในพื้นที่เกษตร รวมถึงรัฐบาลควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มขึ้นในการดำเนินงานการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในระดับชุมชนอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ควรเพิ่มตั้งจุดตรวจ จุดสกัด ตั้งด่านตรวจพื้นที่สุ่มเสี่ยงต่อการรวมตัวของกลุ่มเยาวชน และให้มีชุดสายตรวจออกตรวจพื้นที่เป็นประจำ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ดำเนินการ ดังนี้ กรมการปกครอง ที่ว่าการอำเภอควรเสริมสร้างและพัฒนาบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้าน ในการแก้ไขปัญหายาเสพติดพื้นที่ อำเภอร่องช้าง จังหวัดน่าน ด้านการแก้ไขปัญหายาเสพติดให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีการสำรวจชุมชนและจัดทำแผนเพื่อป้องกันปัญหายาเสพติด และมีการประชุมพบปะประจำเดือนกับกรรมการชุมชนเพื่อวางแผนแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชน ด้านการป้องกันกลุ่มผู้มีโอกาสเข้าไปเกี่ยวข้องกับยาเสพติด ให้กำนันผู้ใหญ่บ้านมีการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มผู้ใหญ่และวัยรุ่นงาน ด้านการสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกัน ปัญหายาเสพติด ให้กำนันผู้ใหญ่บ้านตั้งจุดตรวจ จุดสกัดในชุมชนเพื่อป้อมปราการการกระทำผิด และตั้งศูนย์รับแจ้งเบาะแสเกี่ยวกับสิ่งเสพติดเมื่อพบว่ามี การซื้อขายหรือ

เสพสิ่งเสพติดภายในชุมชน ด้านการมีส่วนร่วมภาคประชาชน เช่นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามและประเมินผลในการแก้ไขปัญหายาเสพติด

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน เป็นพื้นที่การเกษตรเป็นส่วนมาก จึงยากที่ผู้นำชุมชนจะเข้าไปตรวจสอบแหล่งมั่วสุมในพื้นที่การเกษตร ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ดำเนินการ ดังนี้ ควรส่งเสริมบทบาทของกำนันผู้ใหญ่บ้านโดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มสารวัตรกำนัน แพทย์ประจำตำบล และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านให้มีบทบาทมากยิ่งขึ้น ในการให้ผู้เสพผู้ติดเข้าถึงบริการด้านการบำบัดฟื้นฟูสมรรถภาพที่มีคุณภาพและมีประสิทธิภาพเพื่อรองรับการคืนคนดีสู่สังคมรวมถึงการแก้ไขปัญหายา ผู้เสพยาเสพติด

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 3 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนยังขาดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามและประเมินผลในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน และการสร้างภูมิคุ้มกันและป้องกันยาเสพติดในกลุ่มผู้ใหญ่และวัยแรงงานนั้นกระทำได้ยาก ดังนี้ กำนันผู้ใหญ่บ้านและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีนโยบายและแนวทางดำเนินการ เพื่อให้กำนันผู้ใหญ่บ้าน มีประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน โดยประสานกับผู้นำชุมชนจัดชุดออกตรวจเยี่ยมและดูแลบำบัดทุกข์บำรุงสุขของประชาชนโดยเฉพาะในเรื่องปัญหายาเสพติดให้มากขึ้นและควรสนับสนุนให้แก่มุ่บ้านมีการจัดทำข้อมูลผู้ที่มีความเสี่ยงต่อปัญหายาเสพติดรวมถึงวัสดุและอุปกรณ์สำหรับใช้ในการติดต่อสื่อสารและประชาสัมพันธ์ เพื่อให้การติดต่อสื่อสารกับทางราชการเป็นไปด้วยความรวดเร็ว และเพื่อประโยชน์ในการแจ้งข่าวสารให้ประชาชนที่เกี่ยวข้องได้รับทราบเกี่ยวกับการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

สำหรับประเด็นในการวิจัยครั้งต่อไปควรทำวิจัยในประเด็นเกี่ยวกับ

2.1 ควรศึกษาในลักษณะเดียวกัน โดยเปรียบเทียบกับพื้นที่อำเภออื่น ๆ ในเขตจังหวัดน่าน

2.2 ควรทำการศึกษาในเชิงคุณภาพ เพื่อหาข้อมูลเชิงลึกเกี่ยวกับบทบาทกำนันผู้ใหญ่บ้านในการแก้ไขปัญหายาเสพติดในพื้นที่ อำเภอทุ่งช้าง จังหวัดน่าน เพื่อเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มากขึ้น

References

- Chansiri, N. (2010). *Perception of expected roles and actual roles of People towards the local development of the Subdistrict Administrative Organization in the province Songkhla*. (Master's Thesis). Songkla University. Songkla
- Champirun, T. (2011). *The role and duty of women as the person behind the success of the family according to Buddhist principles*. (Master's Thesis). Chulalongkorn University. Bangkok.

- Mukdamuang, P. (2020). *The role of village headmen in the effectiveness of the policy for prevention and solving drug problems in That Phanom District*. (Master's Thesis). Sakon Nakhon Rajabhat University. Sakon Nakhon.
- Nan Provincial Public Relations Office. (2023). Nan Province organized a meeting of the Nan Province Narcotics Prevention and Suppression Center Committee. (Provincial Narcotics Control Board) No. 72566, integrating all sectors to join in preventing and suppressing drugs in the area. Accessible from https://thainews.prd.go.th/th/news/print_news/TCATG230726224835194. (Data search date: 20 June 2023).
- Office of the Narcotics Control Board. (2020). *Action plan for drug prevention and suppression 2020 - 2022*. Bangkok: Office of the Narcotics Control Board.
- Sangrungs, P. (2011). *Human relations in organizations*. Bangkok: BK Inter Print.
- SuthilertArun, S. (2004). *Human behavior and personal development*. Bangkok: Thipwisut Songkhla. (Master's Thesis). Songkla University. Songkla
- Thung Chang District Registration Office. (2022). Five-year district development plan, 2023 - 2027.
- Trinawong, N. (2020). *Participation of village headmen and village heads in drug prevention. Case study of Wang Hamhae subdistrict Khanu Worakabsaburi District Kamphaeng Phet Province*. (Master's Thesis). Ramkhamhaeng University. Bangkok.